

מרכז קטיף
להנצחת מורשת
גוש קטיף וצפון השומרון

יחד בסיפור הישראלי

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

תקציר -

האם סיפורי התנ"ך רלוונטיים לתקופתנו? איך מתמודדים עם משברים וכישלונות? מה בין חיי אבותינו לחיים שלנו כאן בישראל, בעולם המודרני? הסרט "עד היום הזה" עוסק בפרשת ההתמודדות של יצחק עם אתגר ההתיישבות בחבל גרר. הסרט עוסק בפרשת יצחק בארץ גרר התמודדות שלו עם האתגרים של מעשה ההתיישבות בחבל ארץ זה. ובתרומה של לימוד הפרק לאופן בו אנו יכולים להתבונן על מאורעות ימינו אנו.

לסרט מצורף מערך שיעור

מעריך השיעור מבוסס על 3 השאלות הבאות

מה בו? = מהם התכנים המצויים בפרק זה;

מה ליבו? = מהו הרעיון הגדול של הפרק העומד בליבו של הפרק?

מה לי - בו? היכן הפרק נוגע בי ורלוונטי עבורי.

צפיה מודרכת בסרט -

המעריך כולל הצעה לצפייה מודרכת בסרט שתאפשר לתלמידים להפיק את המירב ממנו גם אם הזיכרון ההיסטורי שלהם עדין לא מזהה את האירועים השונים המוזכרים בו

תימות מרכזיות

מעריך השיעור מציע להרחיב את העיסוק וההתבוננות בנקודות הבאות:

- מעשה אבות סימן לבנים - מה שחוו אבותינו, מהווה השראה וסימן עבורנו
- עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה - להיות יהודי מאמין פירושו להיות סבלן ובעל אורך רוח - לא תמיד הבטחותיו של הקב"ה מתקיימות באופן המידי ובאופן שאנו מצפים אליו.
- אמונה וגבורה - להיות מאמין וגיבור גם בימי יצחק וגם בימינו פירושו להיאחז בקרקע ובארץ, להמשיך להאמין בכך בגבורה גם כשזה לא הולך וכשנאלצים לחפור למצוא באר אחרת.

הערה חשובה -

הסרט שלפנינו מבקש להיות מאד אקטואלי אבל בשום פנים ואופן לא פוליטי. אנו ממליצים למורה לא לתת לדין בכיתה ללכת אל המקום הפוליטי. אלא למקום של ההתמודדות עם משברים לאומיים ואישיים.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- ☎ מרכז קטיף

מרכז קטיף
להנצחת מורשת
גוש קטיף וצפון השומרון

יחד בסיפור הישראלי

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

א. האם סיפורי התנ"ך רלוונטיים לתקופתנו? איך מתמודדים עם משברים וכישלונות? מה בין חיי אבותנו לחיים שלנו כאן בישראל, בעולם המודרני?

הסרט גרר הוא סרט רב תחומי שקהל היעד שלו הוא בתי מדרש, מכינות ותלמידי תיכון. השלד המרכזי של הסרט מתמקד בקריאה דרמטית של הפסוקים בספר בראשית פרק כ"ו (פרשת תולדות), שהוא הפרק הבודד בתורה הנוגע לחיי יצחק. החידוש שהסרט מבקש להציע בפני צופיו הוא ביטוי גיאוגרפי מצד אחד ואמוני/רלוונטי מן הצד השני.

המפה הגיאוגרפית-היסטורית המוצגת במהלך קריאת הפסוקים מבקשת להנכיח ולהבליט את ההשראה והתפיסה האמונית של סיפורי אבותינו בכלל ויצחק בפרט על מהלך הדורות. ההקבלה המפתיעה בין האתגרים והקונפליקטים איתם התמודד יצחק בחבל הארץ הסמוך לרצועת עזה ובין האתגרים בהם מפת חבל הארץ הזאת מציבה בפני בני דורנו ניצבת במרכז הסיפור בבחינת:

'מעשה אבות סימן לבנים'. (עיקרון זה מיוחס לרמב"ן, נוסח באופן זה על ידי המהרש"א)

הסרט מבקש לחבר את תלמידיו אל הידע התנ"כי, הגיאוגרפי וההיסטורי הקשור לחבל ארץ זה ועל גביו לבנות ולבסס את יסודות האמונה של התלמידים בהתמודדות עם יסודות אמוניים שיסודם בתנ"ך: היאחזות בקרקע גם בשעה שהאויבים מסביב מכשילים זאת, התמודדות עם הצלחות לצד כישלונות.

חשוב להדגיש, שהסרט שלפנינו מבקש להיות מאד אקטואלי אבל בשום פנים ואופן לא פוליטי. אנו ממליצים למורה לא לתת לדיון בכיתה ללכת אל המקום הפוליטי. אלא למקום של ההתמודדות עם משברים לאומיים ואישיים. הסרט מנסה לתת מענה לכל אדם באשר הוא מבלי קשר לעמדותיו הפוליטיות ולבחירות שהוא חושב שצריך לעשות.

ב. לאלו תלמידים ולאיזה שיעור מיועדים המעריך והסרט?

אנו מציעים את הסרט ואת המעריך לבני ובנות כיתות י' ומעלה,

אנו מציעים את המעריך לשיעור פרשת שבוע - פרשת תולדות, או לשיעור חינוך סביב 'כ"ב בשבט

- יום גוש קטיף, או להעשרת שיעורי התנ"ך בשיעורי ספר בראשית לכיתות י"א וכיוב'.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש

Info@merkazkatif.co.il

www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

ג. לאיזו יחידה לימודית ובאיזה הקשר ונושאים עוסק הסרט שלפניכם ?

הסרט מתמקד בפרק היחידי בתורה שמוקדש ליצחק אבינו בראשית פרק כ"ו (פרשת תולדות), הפרק עוסק בסיפור הליכת יצחק לאבימלך מלך גרר ובהתמודדות שלו אל מול התנכלויות הפלשתים כתוצאה מהצלחתו הכבירה בפעילותו החקלאית בארץ פלשתים: "וַיֵּרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיִּמָּצָא בְשָׂנָה הֵהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיִּבְרָכֶהוּ ה'" (בראשית כ"ו יב). נקודת המבט הייחודית שהסרט מציג מתמקדת בחיבור ההדוק בין סיפורי העבר, סיפורי אברהם ויצחק ובין הסיפורים בני זמננו.

ד. מהלך הסרט:

הסרט נע בשני קווים מקבילים, האחד: **קולי, מילולי, המשמיע את פסוקי התורה (רובם מפרק כ"ו) ובדרך כלל ברציפות**, השני: **ויזואלי, שילובי תמונות/ קטעי ארכיון, משחק ומפות לוויין רבות המציגות את מציאות זמננו באותם חבלי ארץ, ובמשמעויות מקבילות ודומות.**

הדגשת הצבע הכחול מייצגת אירועי הצלחה וברכה של אברהם ויצחק וכנגדן אירועים דומים בני זמננו.

הצבע הירוק מייצג את הבריתות עם אבימלך וכנגדן הסכמי שלום בזמננו

הצבע האדום מייצג את אירועי הקנאה והשטנה מצד הפלשתים כלפי אבותינו וכנגדם התנכלויות ופגיעות במדינת ישראל בעשורים האחרונים.

המעבר החוזר בין הצבעים והחלקים במהלך הסרט (שינויי המנגינה במהלך הסרט מסייעים להבחין בחלקים השונים שלו) משקף את המעגליות החוזרת של האירועים הדומים לאירועים ולמצבים דומים שהתרחשו בדורנו.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

בטבלה שלפניכם יוצגו חלקי הסרט בשני הקווים המקבילים על פי דקות הסרט:

דקה	קול - פסוקי התורה - בקריאה רציפה	מציאות זמננו בתמונות, קטעי ארכיון ומפות
015-	האזכור הראשון של גר בתורה - גר בגבול כנען (בראשית י')	זיהוי ארץ גרר - סמוך לגוש קטיף ולעוטף עזה.
0.15-1.37	ההבטחה לאברהם והתגשמותה - הארץ, גוי גדול וברכה (י"ב)	העפלה ועליה, ברכת הזרע והארץ
1.37-2.16	הברית בין אברהם לאבימלך (כ"א)	הסכם השלום עם מצרים (1978), פינוי סיני והרחבת גוש קטיף (1979) בעקבות הסכם השלום
2.16-3.36	ירידת יצחק לגרר וברכת ה' במעשיו (כ"ו)	פיתוח ושגשוג בגוש קטיף 1980-2005
3.36-4.26	קנאת פלשתים סתימת הבארות, וסילוק יצחק	פיגועים - 1987 (אינתיפדה ראשונה - ולאורך כל השנים בהמשך); ופינוי גוש קטיף 2005
4.26-5.00	הצלחת יצחק במקומו בחפירות הבארות	המשך השגשוג והפיתוח של האיזור ושל הארץ כולה (2005- ועד היום)
5.00-5.34	התגברות המאבק של הפלשתים ביצחק	המאבק והטילים על עוטף עזה ושאר מרחבי הארץ 2005-
5.34-5.59	מעבר למקום חדש ומציאת באר חדשה שלא רבו עליה יותר - רחובות	בניה ופיתוח באזורים חדשים
6.00-6.33	הבטחת ה' ליצחק והברית המחודשת עם אבימלך	תחושת החושך וקשיי ההתמודדות וההשכמה והקימה אחר כך להמשך פעילות של בניה ושגשוג.
6.33-7.20	מציאת באר שבע מחדש	שגשוג ובניה בדרום הארץ ובבאר שבע

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- ☎ מרכז קטיף

מרכז קטיף
להנצחת מורשת
גוש קטיף וצפון השומרון

יחד בסיפור הישראלי

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

ה. הפדגוגיה המוצעת ללווי הסרט - חלק עיוני :

המהלך הפדגוגי המוצע לשיעור הזה, יוצג בעזרת עיקרון מיסודו של בית מדרש להתחדשות של הרב דב זינגר. העיסוק בפרק עליו מבוסס הסרט יהיה לאור זאת בשלושה רבדים

מה בו ? = מהם התכנים המצויים בפרק זה

מה ליבו ? = מהו הרעיון הגדול של הפרק העומד בליבו של הפרק?

מה לי - בו ? היכן הפרק נוגע בי ורלוונטי עבורי.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

מה בו ? מה ליבו? מה לי - בו ?

1. מה בו ? - כלומר מה יש בתוכן של הפרק שלפנינו

מעריך זה לא נועד להחליף מערכי שיעור קלאסיים להוראת פרקי בראשית המתמקדים בפרשנות הרציפה והמעמיקה של הפרק. הדיון שלפנינו עוסק בנקודות המרכזיות של הפרק מתוך חתירה לרעיון המרכזי העומד מאחורי הסרט.

במרכזו של פרק כ"ו עומדת דמותו של יצחק (וזהו כאמור הפרק היחידי בתנ"ך המוקדש לדמותו), המתגורר בארץ פלשתים ארצו של אבימלך מלך גרר. שני הסיפורים הכתובים בפרק מזכירים במידה רבה סיפורים של אביו אברהם באותו חבל ארץ, יחסיהם עם אבימלך על רקע נשותיהם וסביב המאבק על המים והבארות, נעים בין איבה לקבלת זה את זה ואף לכריתת ברית. הדמיון הרב בין הסיפורים מבליט את ההמשכיות בין אברהם ליצחק וכיכול את הפסיכיות של יצחק, הניכרת לכאורה גם מן הסיפורים הנוספים הנוגעים ליצחק. שאינו עוזב את הארץ כאביו וכבנו, שהולך אחרי אביו לעקידה, שבחרים עבורו אשה ושקובעים עבורו את מי מבניו יברך.

המעריך שלפנינו, בעקבות הסרט יתמקד בחלק של הפרק הנוגע למאבק על בארות המים בארץ גרר. יצחק בולט בפרקנו כאיש האדמה מצליח - בנקודה זו הוא שונה מרוב הדמויות המרכזיות שמתוארות בספר בראשית. ובתוכם כמובן אברהם, יעקב ובניו שהיו כולם רועים נוודים. הצלחתו של יצחק בזריעה ובחקלאות, מחייבות אותו להיאחז ולהשתקע במקום מסוים, עובדה זו גם עשויה להסביר את הקשר המיוחד שרוחש יצחק כלפי עשו בנו, שהיה גם הוא איש אדמה כפי שמודגש בפרק הבא פרק כ"ז.

החיבור וההמשכיות שבין אברהם ויצחק בולטים במיוחד בסיפור זה. יצחק פותח את הבארות של אברהם שנסתמו על ידי הפלשתים וקורא להם בשמות שקרא להן אברהם. גם הברית עם אבימלך וההליכה בסוף אל באר שבע מחזקים מאד את דמותו של יצחק כדמות הממשיכה את אברהם אביו. עקרונות אלו מתמצים יפה במשפט המפורסם שבאמצעותו ביקשו חז"ל לאפיין את דמותו של יצחק: "ולא כיצחק שכתוב בו שדה (פסחים פ"ח ב) בשונה מאברהם שקראו הר - כלומר בשונה מאברהם שהיה מהפכן האב העולה בהר. יצחק ממשיך את הדרך של אביו אבל בדרכו הייחודית, שלמעשה די בפרק אחד כדי להבין אותה.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

2. מה ליבו ? - כלומר מהו ליבו של הפרק הזה? מהו הרעיון הגדול המצוי בפרק שלפנינו ?

לאור כל הנ"ל ובנוסף, ניתן לומר שליבו של הפרק והסיפור שלפנינו מעמיד אותנו על אופיו המיוחד של יצחק ועל מוסריותו. יצחק יכול להיתפס כאישיות פסיבית, או כדמות המתאפיינת בעיוורון כמתואר בפרק הבא. כדמות שאינה נאבקת מול הסובבים אותו.

אולם במבט מעמיק לאורך הפרק ניתן להבחין הן בכישרונו ובהצלחתו החקלאית ובחפירת הבארות כתוצאה מברכת ה' הניתנת לו, והן באחיזה העיקשת שלו בחבלי הארץ בהם הוא מתיישב ועובד. מה שעשוי להתפרש כתבוסתנות אל מול התנכלויות הפלשתים, מתגלה ככח גדול של התגברות והתמדה בחפירת באר אחר באר עד שהפלשתים מתייאשים. עמדה זו נלמדת הן מדברי החיזוק והברכה שהוא מקבל מאת ה' ומן העובדה שבסופו של דבר אבימלך מלך פלשתים בוחר להידבק ביצחק ולכרות עמו ברית. אף אפשרי הדבר שבדומה לאברהם גם יצחק רצה בברית עם אבימלך, ובוודאי לאחר שאבימלך הביע רצון לכרות עמו ברית.

וכדברי הנצי"ב בהקדמתו לספר בראשית:

"וזה היה שבח האבות, שמלבד שהיו צדיקים וחסידים ואוהבי ה' באופן היותר אפשר, עוד היו "ישרים", היינו: שהתנהגו עם אומות העולם, אפילו עובדי אלילים מכוערים; מכל מקום היו עמם באהבה, וחשו לטובתם, באשר היא קיום הבריהא."

ובאופן קונקרטי על הסיפור שלנו:

"וכן ראינו כמה נוח היה יצחק אבינו להתפייס ממשנאיו, ובמעט דברי פיוס מאבימלך ומרעיו - נתפייס באופן היותר ממה שבקשו ממנו, כמבואר במקומו"

כוחו הגדול של יצחק מתגלה גם מן העובדה שהוא היחידי מבין האבות שאינו עוזב את ארץ ישראל ונאחז בה על סמך צו ה' וברכתו אליו.

ואולי הנקודה החשובה מכל, סיפורו של יצחק מלמד אותנו על כוחה הגדול של ההמשכיות וההתמדה. דמותו של אברהם אבינו הייתה ללא ספק זוהרת ופורצת דרך, חלוצית ומהפכנית כראויה לראשון האבות. אבל איזה ערך היה לכל זה אם לא הייתה לכך המשכיות, אם לא הייתה בהמשך אמונה בצדקת הדרך וגבורה להמשיך את התהליך למרות הקשיים והמשברים. זוהי תרומתו הגדולה של סיפורו של יצחק. יכולתו של יצחק לחזור לקרוא לבארות שכרה אביו כשמות שקרא להם אביו, ולהמשיך ולחפור בארות חדשות לאחר שהקודמות נסתמו, זה השיעור הגדול שיצחק מלמדנו - שיעור באמונה ובגבורה. (כידוע, בעולם הקבלה, דמותו של יצחק מייצגת את מידת 'הגבורה' ומידה זו משקפת במידה רבה את העולה מתוך הסיפור שלפנינו).

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- ☎ מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

להרחבה בנקודות אלו, ניתן לקרוא בלשונית של המאמרים המוצעים לפרק הזה באתר התנ"ך.

3. מה לי-בו? - כלומר מהו המקום שאני כלומד יכול למצוא בפרק הזה, היכן הפרק הזה מדבר אלי כאדם? כיהודי מאמין? וכישראלי בודד ובתוך קהילה ועם?

נקודת המבט המרכזית שהסרט מבקש להביא לעולם התלמידים היא נקודת המבט הרלוונטית. יסודה של נקודת המבט העכשווית ברעיון המיוחס לרמב"ן "מעשה אבות סימן לבנים":

הסרט מבקש להבליט את הזיקה ההדוקה הקיימת בין פסוקי התנ"ך ובין מציאות חיינו בדורות האחרונים. לאורך הסרט מוצגות תמונות וקטעי ארכיון בנות זמננו על רקע קריאת פסוקי בראשית, רובן מפרק כ"ו. המעגל הסיפורי המוצג לאורך הסרט יוצר תנועה ספירלית בין תיאורים של ברכה ושגשוג ובין ביטויים של התנכלות פגיעה וחורבן. קריאת פסוקי הברכה שניתנו לאברהם ויצחק, בזרע, בבניין ובברכת הארץ על רקע תמונות של שגשוג ופיתוח בארץ בכלל ובגוש קטיף בפרט. לאחר מכן, התייחסויות לבריתות של אברהם ויצחק עם אבימלך על רקע תמונות הסכמי השלום בעשורים האחרונים, והמשך המעגל בפסוקי ההתנכלות של הפלשתים ביצחק על רקע תמונות וקולות מעוררי תחושות וזכרונות של פחד ולעיתים של זעם כנגד מציאות ניגודית וקשה.

4. מהי התמונה המשתקפת מן התיאורים הללו ביחס ליצחק ומהי ההשלכה האמונית הנובעת מן ההקבלה הקיימת בינו ובין מציאות זמננו?

ובכן, התמונה המצטברת לאור כל הנ"ל היא של דמות שאינה מוותרת, שאינה נכנעת, שלא מפסיקה לחתור למציאת מים ולשמר את ההצלחה באחיזה בארץ. איננו יודעים מדוע יצחק אינו נלחם בפלשתים המתנכלים לבארותיו. האם זה בגלל שכוחם היה עדיף משלו? האם בגלל שבחר להתרחק ממאבקים אלימים? נדמה שגם אברהם ובייחוד יעקב לא ששו אלי קרב בשעת משבר. לא מול עשו, ולא מול אנשי שכם (ל"ד). מלחמתו היחידה של אברהם המתוארת בתורה הייתה כנגד ארבעת המלכים החזקים ולמען הצלת לוט בן אחיו מן השבי (י"ד). בכל שאר הקונפליקטים מולם עמד אברהם הוא לא יצא למלחמה.

יחד עם זאת, יצחק כמו שאר האבות לא היה תמים וחסר עמוד שדרה. כמו אברהם גם יצחק מוכיח את אבימלך על התנכלויותיו ועל הצביעות שמאפיינת את התנהלותו בשעה שהוא בא לכרות ברית עמו. כפי שהדגשנו, מטרת הסרט כמו המעריך שלפנינו, היא לא להיכנס לשאלות פוליטיות ובוודאי שלא כדי לקדם גישה או עמדה פוליטית כלשהי. מגמתם להצביע על גישה אמונית מורכבת ועמוקה.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

ההבטחה של הקב"ה לאבותינו, לזרע, להיאחזות בארץ ולברכה, בדרך כלל לא הגיעה לפירעון קצר מועד. פעמים רבות חוו אבותינו קשיים ומצבים שעשויים להתפרש כנסיגה מן ההבטחה האלוקית. חרף זאת מסתבר שאבותינו לא רק שלא התייאשו אלא אף הוסיפו והגבירו תושיה. ההקבלה בין סיפורי האבות ובין תמונות זמננו, מבקשת להבליט את עוצמת הגבורה שבאה לידי ביטוי בסיפורי אבותינו באיזון העדין שבין גבורת הכח לגבורת ההבלגה.

ומכאן, הסרט מבקש לקחת אותנו אל סיפור זמננו - סיפור ההיאחזות בגוש קטיף. סיפור ההתיישבות בגוש קטיף ידוע כסיפור של הצלחה כבירה בתחום החקלאות והחיים הקהילתיים. היכולות של המתיישבים להפיק תוצרת חקלאית חדשנית באזור חולי שלא מתאפיין כאופטימלי לגידולים חקלאיים הפכה לשם דבר. המתיישבים בגוש קטיף כמו יצחק בשעתו נאחזו באדמה ולמדו את סגולותיה וידעו להפיק מן האדמה החולית שימוש במי תהום וחקלאות עשירה: "וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיִּמְצָא בְּשָׂנָה הַהוּא מְאֵה שְׁעָרִים וַיִּבְרָכֶהוּ ה'" (בראשית כ"ו יב). (במאמר מוסגר - שם השכונה מאה שערים, נולד כתוצאה מן העובדה שהשכונה נוסדה ערב שבת פרשת תולדות, בפרשה בה קוראים על הברכה שחלה במפעלו של יצחק).

העקירה והחורבן של חבל ארץ זה לאחר הפינוי מעלים בדרך הטבע את השאלה הקשה: האם סיפור ההצלחה ההתיישבות בגוש קטיף היה לשווא. האם הטרגדיה והעצב והמשבר שבעקבות הפינוי צריכים להביא ליאוש מוחלט? לשבר להתרסקות?

לא כך פירש ופעל יצחק, ולא כך פעלו וחשבו המתיישבים של הגוש לאחר המעבר לישובים החדשים בעוטף עזה ובחבל לכיש אל עבר הישובים שקראו להם בשמות של הישובים הישנים. כח האמונה והגבורה שאפיינו את המתיישבים במקומות החדשים העצימו את הנחישות והדבקות בארץ ובשליחות שלפניהם. עיקרון זה חשוב במיוחד להוראה ולחינוך של צעירים וצעירות הנוטים לראות את המציאות בצבעים עזים של שחור ולכן ובראיה ובהכוונה האומרת: או שאתה אמיץ ונלחם או שאתה פחדן ובורח. המקרא בכלל והסיפור שלפנינו בפרט, מלמדים אותנו שגם כשהקב"ה מבטיח לעמוד לצידנו ולחזק אותנו. אין זה אומר שההרים הופכים למישור ושקצב ההתרחשויות והתגשמות הנבואה הוא מייד. האמירה האמונית והרוחנית שהסרטון שלנו מבקש להציע היא בעלת משמעות הן בנוגע לתגובתנו ויחסינו לסיפור הלאומי והרוחני של עם ישראל בדורות האחרונים, אך לא פחות מכך היא חשובה גם לחינוך ולמבט פרטי בנוגע להתנהלות האישית של כל אחד ואחד מאיתנו.

היותנו אנשים מאמינים, מחייבת אותנו להבין שהדרך האמיתית שאנו צועדים בה, לא תמיד סלולה, חלקה וברורה. לעיתים יעמדו בפנינו משברים וקשיים שיחייבו אותנו להמשיך ולחפור בארות חדשות, עד ש'ירחיב ה' לנו ופרינו בארץ'. עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו במהלך פרקי אברהם בספר בראשית. רצף האירועים אותם הוא עבר הן במישור האישי והן במישור המשפחתי יכלו להביא אותו למסקנה שה' נטש אותו. אולם לא

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב-   מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

כך סבר אברהם ולא כך הוא פעל, ומה שנכון בנוגע לאברהם נכון גם ביחס לבניו אחריו. התנהלות המתיישבים בגוש קטיף לאורך השנים הרבות, הן בתקופות השבר של הפיגועים, והן בתקופה שלאחר העקירה מהגוש, הייתה ועדיין מהווים דוגמה ומופת לאמונה, לנחישות ולדבקות באחיזה בארץ באמונה גדולה. העיקרון האמוני שעומד מאחורי הדברים הללו, בא לידי הביטוי הפופלרי בשיר המושר בפי הנוער הדתי: 'עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה'. יסודו של השיר במשפט שטבע הרב יהושע וייצמן ראש ישיבת מעלות, בהתבסס על פסקה שכתב הרב קוק: "ואנחנו, כדרכנו שלא להתיירא מדרך ארוכה, הננו הולכים וסוללים לאטנו את הדרך הזה אשר החילונו מימות עולם". (אורות התחיה ה').

העיקרון העומד ביסודו של המשפט הזה, לא בא להכריע באיזה דרך יש לבחור בהתמודדות עם משברים. האם זו בדרך של מאבק ומלחמה או בדרך של הכלגה וחישוב מסלול מחדש. ההדרכה האמונית היא שגם זו וגם זו יכולה להיות בחירתו של המאמין מתוך תפיסה שהדרך בה הוא צועד לא בהכרח תהיה קלה ובוודאי שלא תהיה אוטומטית. עיקרון זה נלמד באופן חזק מסיפורי יצחק ומהקבלתם למציאות בת זמננו במדינת ישראל.

1 פדגוגיה - מתודולוגיה

1. כיצד אנו ממליצים לנהל את השיעור לצד הצפייה בסרט?

- אנו ממליצים להראות את הסרט בתחילת השיעור ללא כל הקדמה ולעורר דיון בין התלמידים סביב השאלות הבאות (בסוגריים בצבע כחול כיווני התשובות והדרך להגיע אליהן):
  - א. מהו לדעתכם הנושא של הסרט? (כותרת הסרט: עד היום הזה ומהלכו כמוכן יכולים לסייע למסר של 'מעשה אבות סימן לבנים')
  - ב. מהו המסר שהסרט מבקש להעביר לצופיו? (כנ"ל, החיבור בין תנ"ך למציאות הוא המסר הראשוני של הסרט. כדאי לחתור אל עבר תשובה אמונית קונקרטיית יותר כמפורט במהלך)
  - ג. מהם האירועים המוצגים בסרט ואיך הם קשורים לנושא הסרט? (היעזרו בטבלה ובשקופיות המלוות בכתורות)
  - ד. נסו לזהות את התנועה שהסרט מתאר ביחס לאירועים השונים, נסו להגדיר את השלבים השונים ואת התנועות בין האירועים השונים. (היעזרו בצבעים השונים בטבלה לאורך הסרט)

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

יש להניח שהתלמידים יתקשו בשלב הראשון לתת תשובה מדויקת בנוגע למגמה של הסרט והם יעלו מן הסתם תשובות שונות ביחס לנושא ולרעיון הטמון בסרט. ניתן גם להניח שהתלמידים לא ישלטו בציר הזמן של האירועים ששטפו את מדינת ישראל בכלל ואת גוש קטיף בפרט בעשורים האחרונים. אירועים אלו התרחשו מזמן וחלקם אירעו לפני שהם נולדו.

על המורה להחליט באיזו מידה כדאי להיכנס בפרטי לוח הזמנים של האירועים בני זמננו ולהעמיק בהם. ניתן להנחות את התלמידים באופן מינימלי ולהציע שיזהו את האירועים המוכרים להם, ושינסו לבנות ציר של סיפור בנוגע לגוש קטיף במהלך השנים ולהשלים לאחר מכן במהלך השיעור. וניתן כמובן להנחות את התלמידים באופן הדוק יותר לאתר את האירועים בעזרת הטבלה והשקופיות המצורפות בנספח למסמך זה ובאמצעות חיפוש החומר על גוש קטיף בויקיפדיה ועוד.

על מנת לדייק את המשמעויות העולות מתוך הסרט אנו ממליצים לפרק את הסרט לגורמים, כדי להבין את המהלך שלו ואת הקו ההולך לאורכו - למעגליות של הסרט המתחילה בתיאורי ההצלחה, אל עבר משברים וקונפליקטים חוזרים בזמן התורה ובימינו. ולדיון אמוני ורוחני בהקשר לזה.

קיימת אפשרות לצפות בסרט בכיתה ואחר כך להתחלק לקבוצות כדי לפצח את חלקי הסרט על שני הקווים המקבילים שלו. בבתי ספר שמאפשרים להכניס לכיתה טלפונים ניתן להפנות את התלמידים לקישור של הסרט ולצפות בו בשנית בצפיה מבוקרת (כלומר לצפות בו בקצב איטי ועם הפסקות על מנת לאתר את חלקיו השונים. לאחר מכן מומלץ לאסוף את הקבוצות למליאה, לאסוף את הפרטים ולדון במשמעות הרוחנית והאמונית שלו.

ניתן גם לחלק את הסרט למקטעים על סמך הטבלה המצורפת ולחלק את הקבוצות בהתאם למקטעים השונים.

קבוצה אחת תצפה בחלק הראשון עד ההליכה של יצחק לגרר (דקה 2.16).

קבוצה שניה עד לפינוי מגוש קטיף (דקה 4.26)

קבוצה שלישית עד לתקופות הטילים בשנים האחרונות (דקה 5.34)

וקבוצה רביעית עד סוף הסרט (החלק מדקה 5.34)

ניתן להנחות את הקבוצות לנסות ולאפיין את הקווים המקבילים בין פסוקי התורה ובין האירועים בני זמננו לשים לב לשינויים בין התקופות,

לאחר מכן, באיסוף הקבוצות, ניתן לבקש מנציגי הקבוצות לשרטט על הלוח את התנועה המעגלית של הסיפורים בתקופת האבות ובזמננו. פעילות זו יכולה להמחיש את המעגליות של הסיפור כולו.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

2. מסקנות שניתן להוציא מתוך התנועה של הסרט:

- א. עצם האמירה שהתנ"ך מדבר אלינו כעם, וכיחידים היא בעלת משמעות חשובה הן לקשר לתנ"ך, לחיבור אליו, לאהבת הלימוד ולחיזוק האמונה.
- ב. הידיעה שאמונה היא מקום של סבלנות כלפי תהליכים עמוקים וארוכי זמן.
- ג. ההבנה שגבורה לא באה לידי ביטוי רק בהפעלת כח, אלא שגם באיפוק ובהבלגה ניתן לראות כסוג של גבורה. אמירה זו יכולה להיות בעלת משמעות במישור הלאומי וגם במישור הפרטי. בבחינת: 'איזהו גיבור הכובש את יצרו'
- ד. ההבנה שגם לאבותנו לא תמיד הדרך הייתה ברורה ומתאימה להבטחות שקיבלו מאת ה' עשויה להיות חשובה בהקשר האמוני.

בהקשר זה נחזור לקטע בסרט של השחקן היושב בתחנת האוטובוס בחשיכה ועל פניו סימנים של ייאוש. דברי החיזוק של ה' ליצחק מקדמים את הסיפור אל עבר ההשכמה וההתחזקות באור השמש (דקה 6.00 ואילך) מסר החיזוק וההתגברות על הכישלונות והמשברים מתוך מקום של אמונה מסכם את התוכן האמוני האמוני והחינוכי שהסרט מבקש להעביר.

הסרט והנושאים העולים בו, מעודדים ומאפשרים להרחיב את גם בתחומים נוספים שאינם קשורים בהכרח לתנ"ך.

3. הרחבות אפשריות: לנושאים רב תחומיים שהסרט עוסק בהם. בגלל קוצר היריעה והזמן העומד לרשות

- המורה ביחידה זו, נסתפק בהצגת הנושאים ללא הרחבה ביחס אליהם. כמוכן שניתן להעמיק בנושאים אלו באמצעות חיפוש הנושאים והערכים בדפי האינטרנט.
1. נושא המים בארץ בכלל ובארץ פלשתיים בפרט.
  2. הבנת נושא בארות המים, השימוש במי תהום ומאבקים לאורך כל ההיסטוריה בנושא המים.
  3. הבנת הרקע ההיסטורי והגיאוגרפי של גבולות הארץ לאורך כל ההיסטוריה. ובאופן קונקרטי יותר: ההמיקום האסטרטגי של חבל עזה שבתקופות רבות עמד על גבולותיה של הארץ.

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: *8947

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

מרכז קטיף
להנצחת מורשת
גוש קטיף וצפון השומרון
יחד בסיפור הישראלי

על אמונה וגבורה

מערך מלווה לסרט 'עד היום הזה'

הסרט ומעריך השיעור מיועד לכיתות י' ומעלה

נספח: שקופיות מתוך הסרט והכותרות המאפיינות אותו

ד. הפינוי מגוש קטיף והמעבר לחבלי ארץ סמוכים 2005 ואילך

א. העפלה לפני הקמת המדינה ועליות יהודים לארץ מהקמת המדינה ועד ימינו

ה. טילים ופגיעות בעוטף עזה ובאזורים שונים בארץ (2005-2022)

ב. בריתות והסכמים - 1977; 1991; ועוד

ו. שגשוג ובניה בעוטף עזה ובשאר חבלי הארץ לאורך השנים

ג.הנסיגה מסיני בעקבות הסכם השלום עם מצרים והקמת חבל גוש קטיף והרחבתו 1977-2005

הסרט 'עד היום הזה' הופק על ידי 'מרכז קטיף וצפון השומרון' במאי הסרט: גלעד אלפסי
קריאייטיב: גלעד אלפסי והרב ד"ר שוקי רייס
ניהול וייזום: הרב קובי בורנשטיין והרב ד"ר שוקי רייס
כתיבת המערך: הרב ד"ר שוקי רייס

מרכז המבקרים בניצן

ימים א'-ה' 09:00-16:00 | יום ו' בתיאום מראש
Info@merkazkatif.co.il
www.mkatif.org

מרכז קטיף: 8947*

חפשו אותנו ב- מרכז קטיף

